

LÅNGSHYTTANS BRUKSHISTORISKA FÖRENING

I början av 1980-talet var stålindustrin nere i en lågkonjunktur och många ortsbor oroade sig för brukets framtid och jobben. Under året 1983 samlades man för att i grupper diskutera framtiden.

En idé som uppkom i grupperna var att bilda en förening för att tillvarata och bevara järnhanterings historia i bygden - en slags hembygdsförening. Så bildades den 13 september 1983 Långshyttans Brukshistoriska Förening. Dess syfte enligt stadgarna var att värna om och vårda hembygdens miljö och dess kulturarv och föra detta vidare till kommande generationer, dokumentera intressanta föremål och byggnader samt organisera sammankomster, kurser och utflykter.

En annan tanke som framkom ur dessa grupper var att under året arrangera en speciell dag för att ortens föreningar, företag och hantverkare skulle få visa upp sig. Detta blev sedan en årlig tradition under namnet Brukets Dag, en uppskattad och alltid mycket välbesökt hemvändardag för gamla långshyttebor.

Ytterligare en idé från dessa sammankomster var att ortens hantverkare skulle gå samman för att marknadsföra och sälja sina produkter. Klosterboden, idag BengtsBoa bildades.

Brukets olika intresseföreningar skulle samarbeta med kommunen och industrier för att stimulera initiativ som gagnar bygden och dess utveckling. Långshyttans Brukshistoriska Förenings första ordförande var platschefen på Klosterverken, Otto Stjernquist. Medlemsavgiften var 15 kr, idag mer än 30 år senare är den 100 kr.

En idé som föreningen började bearbeta var att inrätta ett museum i form av en arbetarbostad. Föreningen sökte en lokal för museet och började samla in material för att dokumentera livet på bruket. Andra idéer var en modellkammare och mulltimmerhyttan och att åter ge ut tidskriften Husby Rocken.

Föreningen hade sina möten på Folkets Hus eller andra samlingslokaler. Men 1991 fick föreningen köpa Bengtsgården, den gamla bergsmansgården, för en symbolisk summa av Avesta AB. Bengtsgården blev så föreningens samlingsplats. Bengtsgården blev Långshyttans hembygdsgård. Under åren har mycket pengar och ideellt arbete lagts ner för att renovera och iordningsställa samt underhålla fastigheten.

1993 förvärvade föreningen mulltimmerhyttan. Ytterligare en fastighet ansvarar föreningen för, den gamla hyttsmedjan som man iordningsställde under hösten 2000 och där man nu anordnar kurser i samarbete med NBV.

Men föreningen är inte bara fastighetsförvaltare. Man har utställningar, bl a för att fira Byvalla Långshyttans Jernveg 100 år, bjuder in till föredrag med både kulturella och historiska teman, särskilt sådant som har med bruket och brukets drift att göra. Föreningen anordnar utflykter och cirklar för dokumentation. Och man deltar även föreningsgemensamma aktiviteter som t ex Brukets dag och Husbyveckan, som ägde rum under några år. Under 2000-talet har föreningarna brottats med vikande medlemsantal och de föreningsgemensamma

aktiviteterna har delvis avstannat. Brukshistoriska föreningen ser det som fortsatt betydelsefullt att delta i förekommande föreningsgemensamma aktiviteter.

Varje år delar föreningen ut två priser, ett kulturpris som delats ut sedan 1988 och ett uppmuntringspris som delats ut sedan 1990. Priset delades inte ut åren 2020 och 2021 då föreningens aktiviteter begränsades av pandemin.

Trots att bruksverksamheten har minskat betydligt och därmed också folkmängden i Långshyttan har inte intresset för föreningens verksamhet minskat i motsvarande grad. Föreningen hoppas på ett fortsatt stort intresse från nuvarande och utflyttade långshyttebor.

Källa: Dokumentet Långshyttans Brukshistoriska Förening 30 år 1983-2013
Protokoll från styrelsemöten.